

Jaroslav Poláček: Střední třída se rozpadla. Program pro střední třídu nestačí – strany jí musí rozumět

24.10.2019

Podělte se na Facebooku

Tweet na Twitteru

Analytik Mezinárodního republikánského institutu Thibault Muzergues před dvěma lety vydal knihu, ve které upozorňuje na to, že se společnost mění – vliv získává digitální elita, která zastává názory, se kterými má mnohdy (větší) zbytek společnosti problém. A zatímco dříve se politický střet odehrával mezi příznivci levice či pravice na

základě debaty o míře přerozdělování nebo sociální podpory, dnes ho nalézáme v naprosto jiných rovinách.

Ilustrovat to můžeme na příkladu, kdy dáme k jednomu stolu dva lidi stejného věku, s vysokoškolským vzděláním, příjmy, podobně bohaté a necháme je debatovat třeba o výroku ikony popkultury Lady Gaga: „Musíte být jedineční, odlišní a zářit na vaší vlastní cestě.“ Překvapivě můžeme zjistit, že před sebou máte dvě zcela jiné osobnosti, které se vůbec neshodnou. A pravděpodobně zjistíme, že míra jejich neshody skončí u názoru na odlišnost. Neshodnou se na tom, koho volí, na názoru na témata, o kterých se mluví ve veřejném prostoru, jako je například migrace nebo podoba školství. Tohle zjištění definitivně pohřbívá koncept střední třídy, která již několik let není jednou či jednotnou skupinou obyvatel.

Podobný výsledek najdeme i u nedávno publikovaného výzkumu institutu TOPAZ. K volbám do Evropského parlamentu se nejvíce chystali lidi ze skupiny tzv. bohatých profesionálů, kteří představují tradiční elitu – jsou to majetní lidé pracující v tradičních zaměstnáních, ale mají menší digitální kapitál a dovednosti. Mají nadprůměrný podíl vysokoškolsky vzdělaných (35 %), který je ovšem nižší

než v případě mladé digitální elity. Z hlediska politické preference vidíme, že největší podporu u nich má ANO a vpsoukání s dalšími segmenty se mezi nimi najde také více podporovatelů ODS. Dá se předpokládat, že mezi voličem ODS a ANO lze najít výrazné rozdíly, ale očividně jiné než v tomto rozdělení společnosti. Konečně nechodme daleko, o Grétě Thunberg dnes vedou vášnivé (a mnohdy nesmiřitelné) disputace lidé, které byste při běžném sociodemografickém pohledu "hodili do jednoho pytle".

Unikátní výzkum, který institut TOPAZ inicioval, se zabýval střední třídou a nabídl dvojí pohled na voliče, kteří přišli k volbám do Evropského parlamentu. Různá optika je důležitá pro lepší pochopení toho, jak to funguje. Je to, jako když se koukáte na sklenici s vodou seshora nebo z boku. Při tom první pohledu jen velmi těžko poznáte, kolik vody ve sklenici je. Na druhou stranu pohled seshora Vám řekne mnohem víc o barvě tekutiny než pohled přes sklo, které může být samo o sobě barevné. Proto sociologové ze společnosti NMS dostali zadání na zpracování dvojí analýzy, která umožnila mnohem komplexnější pohled než výzkumy, se kterými se běžně setkáváme.

O evropské volby měla největší zájem skupina mladých liberálů, která v naší společnosti nebyla zdaleka dominantní – tvořilo ji 16 % voličů, tedy asi 1,4 milionů lidí. Víc než polovina z nich ale již v březnu věděla, že půjde volit a další třetina to vážně zvažovala. Koho si můžeme pod tímto názvem představit? Mladí liberálové jsou hlavně ve věku 18-34 let, mají vysokoškolské vzdělání. Žijí v Praze a mají ze všech segmentů nejvyšší příjem. Odmítají autoritářství a populismus, jsou liberální. Politikům důvěřují. Podporují pomoc migrantům, jsou proti nacionalismu. S polistopadovým vývojem jsou spokojeni a jsou proevropští. Konečně jejich obecný postoj k EU ovlivňuje to, že k volbám přišli – stále platí, že volit chodí spíše ti, kteří rozumí fungování evropských institucí a tím pádem mají i představu o tom, co svou volbou vlastně ovlivňují.

Nicméně kdyby byla s každým segmentem spojena pouze jedna politická strana, liberálové by to nevyhráli. Zdaleka nejsilnější skupinou jsou ambivalentní, o kterých se dá říci pouze to, že odrážejí průměrné hodnoty. Nevyhraněných je 36 % ve společnosti, tedy více než 3,1 milionu lidí. Nevyhranění se vyznačují především svým zájmem účastnit se voleb, je mezi nimi více voličů

ANO, ODS a KDU-ČSL než v osídlených segmentech politiky si nemyslí nic moc dobrého, ale jsou celkově spokojeni (včetně klasickým životem než s vývojem společností). Souhlasí s tím, že imigranti mohou ohrožovat náš způsob života. Po ekonomické stránce se cítí relativně bezpečně – vyhýbají se jim ekonomické stresory a jsou dobře zabezpečeni majetkem. Nevyhranění z významné části plánovali volit ANO a co je důležité, byl v nich velký podíl těch, kteří volbu zvažovali. K volbám se jich už v březnu chystalo o 400 000 víc než liberálů.

Průzkumy hrají v politickém marketingu stále větší roli. Žádná strategie volební kampaně se dnes neobejde bez precizního poznání potenciálních voličů, které spočívá v tom, že nalezne, jaké jsou štěpné rozdíly mezi jednotlivými cílovými skupinami. Podrobné poznání voličů by mohlo pomoci těm, kterým jde o to, aby evropská problematika měla větší dopad než dosud. Střední třída už není jedna homogenní skupina, byť se o ní pořád tak bavíme. Stále se omílají mýty, koho volí vzdělaní nebo movití voliči a mnozí neuvědomují, že zastoupení těchto skupin bývá plošné – nelze z něj nic vyvodit. Přitom tradiční střední třída chtěla ve volbách do EP podpořit dominantně ANO, ale stejným podílem ODS, piráty, ale i komunisty a TOP 09. A možná právě proto se vysvětlování jednotlivých témat včetně těch evropských míjí účinkem – jednotlivé segmenty mají různé zájmy, jiné priority a budou vnímavější ke svým tématům než k jiným. Mnohdy by stačilo zaměřit se na vysvětlení některých témat lidem, kteří k nim nejsou a priori uzavření nebo připravit takovou argumentaci, která je relevantní a bude mluvit takovým jazykem, aby se i na druhé straně správně naladil přijímač.

Data výzkumu byla sbírána v polovině března 2017 a pro TOPAZ výzkum zajišťovala agentura NMS Market Research. Velikost vzorku byla 1271 respondentů. Sběr byl prováděn on-line na populaci v Českém národním panelu (N=980) a osobním dotazováním na neuživatelích internetu (N=291).

Projekt výzkumu střední třídy podpořilo Centrum pro evropská studia Wilfreda Martense a Konrad Adenauer Stiftung.

To se mi líbí 4

Tweet

Předchozí článek

Politici si myslí, že dokáží o penězích lidí rozhodovat lépe než lidé samotní. V tom se však zásadně pletou.

Jaroslav Poláček

<http://www.produkujeme.cz>

Jaroslav Poláček se bezmála dvacet let věnuje volbám. Je seniorním analytikem TOPAZU a založil agenturu PRodukujeme, která se zaměřuje na předvolební kampaně a politický marketing. Vystudoval žurnalistiku a masovou komunikaci na FSV UK. Od roku 2001 pracoval pro KDU-ČSL, poté v TOP 09 jako volební manažer (do roku 2016) a zástupce generálního sekretáře TOP 09 (do roku 2018). Byl členem Rady vlády pro informační společnost. Publikoval řadu článků zejména z oblasti ICT a eGovernmentu. Je spoluautorem knihy Internet nejen pro historiky, přispěl do publikace Mezinárodní marketing a informační technologie: vybrané kapitoly a do několika ročníků sborníků: Pravicová řešení politických výzev.

Nejnovější názory

Jaroslav Poláček

Střední třída se rozpadla. Program pro střední třídu nestačí – strany jí musí rozumět

Štěpán Křeček

Politici si myslí, že dokáží o penězích lidí rozhodovat lépe než lidé samotní. V tom se však zásadně pletou.